

og Ophjælpning af det produktive Liv i Landet. De Kriser og ødelæggende Forhold, som den højtærede Minister søgte at vælte Skylden over paa, vilde være følt svagere, de vilde ikke have ramt med fuld Vægt. Det er Kendsgerninger, som der ikke kan rokkes ved.

Jeg mindes en Udtalelse af det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen) i 1893. Han sagde da, at der i den danske Lovgivningsmagt stod to Retninger stejlt overfor hinanden, hvor det gjaldt Finansstyrelsen, og fremfor alt de militære Udgifter, hver med Tyngdepunktet i sit Ting. Og han sammenlignede dette Forhold med en Familie, hvor Konen var sparsomelig, men Manden fordrucken. Hun vilde anvende Indtægterne til nyttige Formaal, der kunde komme Husholdningen til gode, medens Manden drak Pengene op, og det var da ganske særlig de militære Snapse, det ærede Medlem tænkte paa. Det er et godt og træffende Billede, og det har sin fulde aktuelle Gyldighed den Dag i Dag. Der staar stadig i Lovgivningsmagten to Retninger overfor hinanden, ligesom for 17 Aar siden. Den ene repræsenterende det sunde, fornuftige, ædruelige Princip og den anden repræsenterende den militaristiske Drikfældighed. Der er blot sket det, at i de mellemliggende Aar har den militaristiske Drukkenskab faaet en saa sørgelig Udbredelse indenfor det Parti, som det ærede Medlem fra Ringkøbing tilhører, og har anrettet saa store Ulykker i hele vor Statshusholdning.

Disse Militærudgifter, der for et Land som Danmark i finanspolitisk og national Henseende ere lige meningsløse og farlige, ere og blive Grundaarsagen til den Misere, vi staa i. Jeg skal imidlertid villig indrømme, at der ogsaa er andre Momenter, der have medvirket til at gøre Situationen alvorlig, og som det regerende Parti efter min Mening ogsaa bærer Ansvaret for. Blandt de Momenter, der allerede have sat deres Spor i vor finansielle Husholdning, men som dog særlig give Anledning til Betænkelighed, naar man vil bedømme Udsigterne for Fremtiden, skal jeg nævne et enkelt særlig typisk og alvorligt. Det er Tiendeafløsningsloven. Den var anslaaet til indenfor et Tidsrum af mellem 55 og 56 Aar at skulle koste Staten aarlig 1,390,000 Kr. som Bidrag til Amortisation og Forrentning af de $\frac{7}{25}$ af Tiendens kapitaliserede Værdi, som paahviler Staten. Og saa er der endda ganske bortset fra, at Staten samtidig maa give Slip paa den Tiendeskat, der var anslaaet til at indbringe $\frac{1}{4}$ Million aarlig.

Tilsammen bliver det altsaa $1\frac{2}{3}$ Mill. Kr. aarlig for et Tidsrum af godt et halvt Aarhundrede. Det betyder en direkte Mindreindtægt af mellem 90 og 95 Mill. Kr. Selv om denne Byrde er fordelt paa et længere Aaremaal, er den dog ret betydelig. Og ogsaa den maa vi tage i Betragtning, naar vi ville stille Horoskopet for de kommende Aar. Jeg tror, at enhver, der har blot de elementæreste nationaløkonomiske Begreber, vil indrømme — og jeg er tilbøjelig til at tro, at ogsaa den højtærede Finansminister, der er en fremragende Nationaløkonom, i sit stille Sind, vil give mig Ret —, at hele denne Udgift fra Statens Side er kastet ud af Vinduet, at den er en slet og ret Foræring til de nuværende Jordbesiddere, hvorved der ikke skabes for en Øre ny Værdi, og hvorved der ikke tilvejebringes et Gran af større Retfærdighed i Samfundet. Det forekommer mig, at aldrig har noget regerende Parti her i Landet i saa høj Grad misbrugt sin Magt i den snævraste Klasseegoismes Tjeneste, som da man vedtog denne Tiendelov, som jeg kun opfatter som et Slag i Ansigtet paa den sunde Fornuft.

Udgiften og Tabet ved Tiendeloven af 1903 ere foreløbig kun i ringe Grad blevne effektive, det er i Fremtiden og de nærmeste Aar, at vi ville faa Smerten at føle. Den spiller for saa vidt en ringere Rolle, om end ikke nogen helt ringe Rolle, som Kilde til vor nuværende økonomiske Misère, til Underskuddet paa Finansloven og Statsregnskabet og til Stigningen i Statsgælden. Men denne Lov vil bidrage stærkt til at gøre det vanskeligere i Fremtiden at komme paa ret Køl, end det ellers vilde have været, og den vil, hvis der uden nogen Nedsættelse af Militærudgifterne skal skaffes Balance, gøre det nødvendigt at tage et dybere Greb ned i Befolkningens Lomme, end man ellers vilde have haft behov. De halvaarlige Ydelser i Anledning af denne Lov ere i Statsregnskabet for 1908—09 opgjorte til 173,140 Kr. og for det næste Aar til 384,512 Kr. Som De se, mangler der i det sidste Statsregnskab, i denne Begrædelsens Bog, en fuld Million, inden vi naa op til den fulde forventede Udgiftsforøgelse. Paa indeværende Aars Finanslov er Udgiften budgetteret til 594,348 Kr., paa den foreliggende Finanslov til 817,182 Kr. Vi rykke altsaa med stærke Skridt op mod Maalet. Ogsaa hvad angaar Indtægtsnedgangen ved Tabet af Skatten paa det tiendeydende Hartkorn, er der endnu et Stykke tilbage, inden vi naa ned til Bunden. Men selv om vi kun have faaet den første Mundsmag af de